

KOMPONENTE IN SESTAVI

Ime in priimek: _____

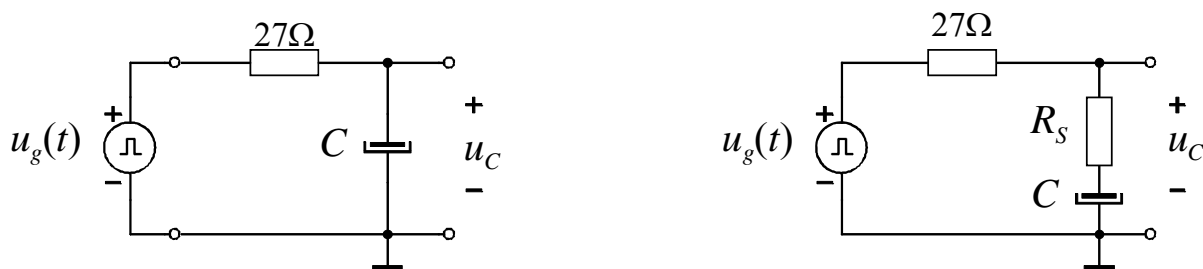
Šolsko leto: _____

Skupina : _____

Datum: _____

VAJA 5 : LASTNOSTI ELEKTROLITISKEGA KONDENZATORJA

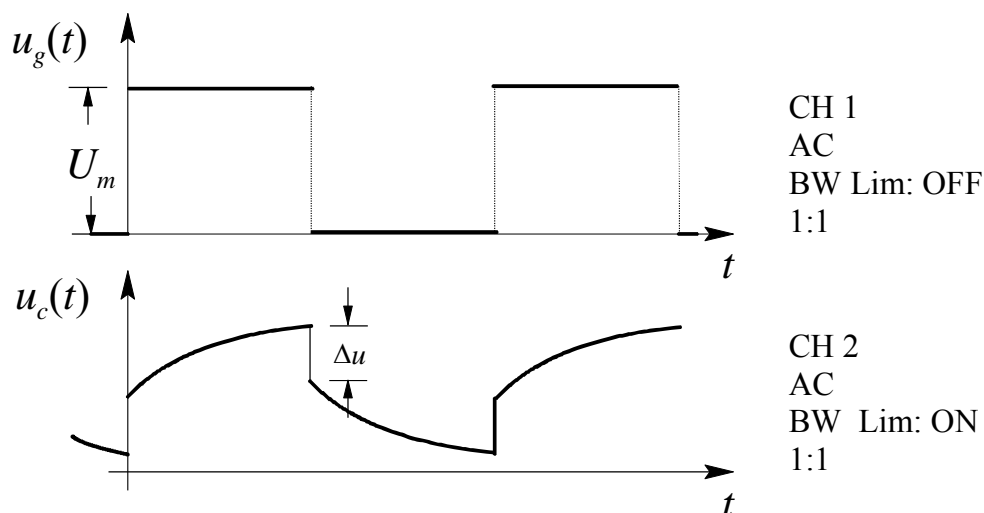
Izmerite serijsko upornost R_s in izgubni faktor $\text{tg}\delta$ elektrolitskega kondenzatorja.

Slika 6.1 : Merilno vezje za meritev upornosti R_s in njegov nadomestni model

Opis meritve:

Serijsko upornost kondenzatorja merimo posredno z meritvijo napetostnih skokov na kondenzatorju ob hitri spremembi toka kondenzatorja. Generator nastavite na pravokotno napetost s frekvenco 1 kHz. Vršna vrednost napetosti naj bo 15 V_{pp} z enosmerno prednapetostjo +1 V (offset voltage). Pri priključenem kondenzatorju (slika 6.1) izmerite vršno napetost na izhodu generatorja, ki se zaradi notranje upornosti (50 Ω) razlikuje od nastavljene vrednosti. S sondo hkrati merimo tudi napetost neposredno na kondenzatorju. Ker je ta napetost majhna, moramo uporabiti merilno sondo 1:1 z ozemljitvenim priključkom. Ker ima napetost tudi enosmerno komponento, morate uporabiti izmenični (AC) sklop. Proženje osciloskopa nastavite na napetost u_g (CH 1). Iz nadomestnega vezja (slika 6.1) je razvidno, da se napetost na notranjem kondenzatorju ne more v trenutku spremeniti. Napetostni skok na kondenzatorjevih priključkih je posledica serijske upornosti R_s (slika 6.2).

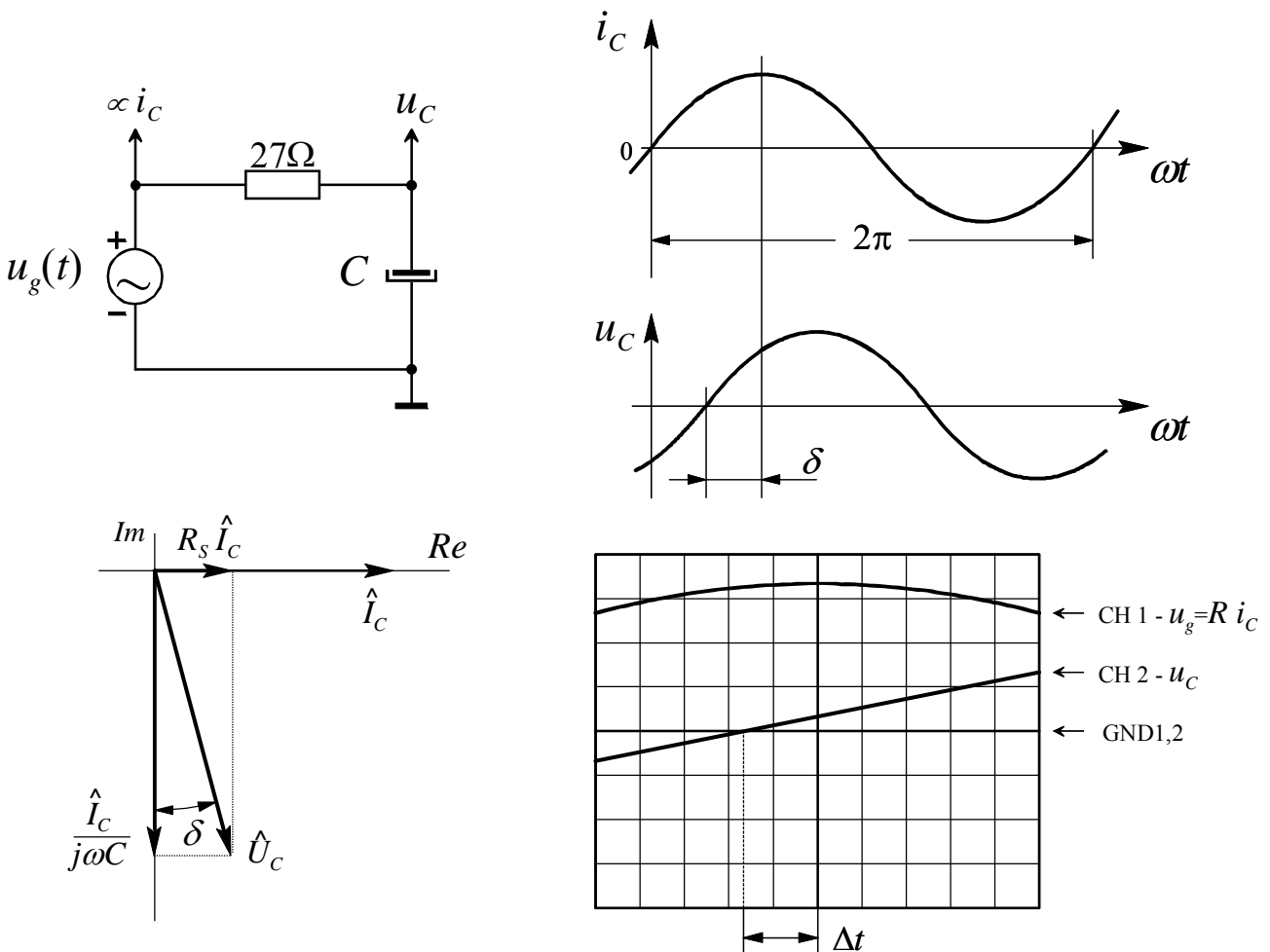
Slika 6.2: Meritev serijske upornosti elektrolitskega kondenzatorja

V trenutku, ko se spremeni napetost na generatorju velja :

$$\frac{\Delta u}{R_s} = \frac{U_m}{R + R_s} \approx \frac{U_m}{R} \Rightarrow R_s = \frac{\Delta u}{U_m} \cdot R$$

Ob skoku napetosti na kondenzatorju opazimo tudi ozko napetostno konico, ki se naglo izniha. Ta konica nastane zaradi serijske induktivnosti elektrolitskega kondenzatorja. Pri meritvah razlike Δu preklopite sklop osciloskopa na AC, da izločite enosmerno napetost na kondenzatorju in lahko opazujete majhno izmenično komponento.

b) Izgubni faktor $\text{tg} \delta$ pri frekvenci 1 kHz določite iz faznega premika med trenutnim tokom in napetostjo. Tok opazujemo preko napetosti generatorja, saj je napetost na kondenzatorju majhna v primerjavi z $u(t)$, ker je $|Z_c| \ll R$. Izgubni kot δ določite iz faznega kota med maksimalnim tokom $I(t)$ in prehodom napetosti $u_c(t)$ skozi ničlo. Trenutek maksimuma toka določite, kot točko na sredi med dvema prehodoma skozi ničlo.

Slika 6.3: Meritev izgubnega kota δ

Rezultati:

$R_s =$ _____

$\delta =$ _____

$\text{tg} \delta =$ _____